

ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶಕ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ

*Dr.Thyagaraj.S. Associate Professor of Kannada, Govt. First Grade College, Bangalore.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರನ್ನು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಅವರು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾದವರು ಅವರು ಯಾಕೆಂದರೆ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡವರು ಕಡಿಮೆ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರೂ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುವುದರಲ್ಲೇ ಅವರ ಸಂತೋಷವಿತ್ತು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಯ ಅವರ ಓರಗೆಯ ಅನೇಕರನ್ನು ಕಾಡಿದಂತಿತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರಿಗಿದ್ದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮೌನವಾಗಿಸುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ ಯಾವ ಬರಹಗಾರರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಉಡಾಫೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಕಾರಂತರ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡುವವನ ಅಜ್ಞಾನ ಹೇಗೆ ಬಹುಬೇಗ ಬಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಹೀಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದವರೂ ಅವರನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಬರೆದ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೊಂದು ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಿತ್ತು ಅದೆಂದರೇ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಎಷ್ಟೇ ಉದಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಂದ್ರೆಗೆ ನಿಷ್ಠೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಆಳದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆ ಹೀಗಾಗಿ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರದ್ದು ಪತಿವ್ರತಾ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಕವಿಗೆ ಅದು ನಿಷ್ಠೆವಾಗಿತ್ತು ಎಂದವರಿದ್ದರೂ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ ಈ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಕುರಿತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನಗಳಿದ್ದವು ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಓದಾಗಲೀ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರತಿಭೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದ ಜಿ ಎಸ್ ಆಮೂರರನ್ನು ನವ್ಯ ಮತ್ತು ನವೋದಯದ ಸಾಹಿತ್ಯವಲಯ ಅಪಾರವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು

ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಬರೆದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಓದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪರ್ಯವರಣವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅವರ ಬರಹಗಳಿಗಿತ್ತು ಕೆ ಎಸ್ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಮೈಸೂರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಅನುಭವಗಳೂ ರೂಪಕವಾಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅದೇ ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಕಾರಣವೂ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸುತ್ತದೆ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಅಂಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅವರಿಗಷ್ಟೇ ಸಾಧ್ಯ ಕಣವಿಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಎಂದೂ ನಿರ್ಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದವರೂ ಅವರೇ ಸು ರಂ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರ ಬಕುಲದ ಹೂವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಕವಿತೆಯ ವಿವರಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಬಹುಮುಖಿಯಾಗುವುದನ್ನೂ ಬಹುಮುಖಿಯಾದದ್ದು

ಒಮ್ಮುಖವಾಗುವುದನ್ನೂ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೇ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಕತೆಯ ಶಿಲ್ಪ ಅವು ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂವಹನದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಂತಿರುತ್ತವೆ ಆದರೆ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಸಹಜವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಅವರು ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನಕದಾಸನಿಗೂ ಬೇಂದ್ರೆಗೂ ಇರುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ

ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಧಾರವಾಡದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗಿತ್ತು ಎಂಕೆ ಇಂದಿರಾರ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅವರು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರು ಅನ್ನುವುದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರತಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನೂ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ತಿದ್ದಿ ಬರೆದದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ ಅನ್ನುವುದು ಅಂಥದ್ದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದಿಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಖ್ಯಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಂದೂ ಪಾಲು ಬೇಡಿದವರೂ ಅಲ್ಲ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ಅವರ ಖಾಸಾ ಗೆಳೆಯರೂ ಇದ್ದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗಾಗಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಪುಟಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ

ಕುರ್ತುಕೋಟಿಯವರನ್ನು ನಾವು ಇಷ್ಟಪಡಬೇಕಾದದ್ದು ಕೃತಿವಿಮರ್ಶೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಇವತ್ತು ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿಯ ಪಾಠಗಳೂ ಸಂವಾದಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ ಡಿ ಆರ್ ನಾಗರಾಜ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಒಳನೋಟಗಳುಳ್ಳ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ಯಾರೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ ಉಳಿದವರು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನೂ ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯ ಮೂಲವನ್ನೂ ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹುಡುಕಿಬಿಡಬಹುದು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸೇಡ್‌ನ ಓರಿಯಂಟಲಿಸಮ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೀಥ್ ಥಾಮಸ್‌ನ ರಿಲಿಜಿಯನ್ ಅಂಡ್ ಡಿಕ್ಲೈನ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಜಿಕ್‌ನ ತನಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಬ್ಬರೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಲುವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಬರೆದ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ನಡ ಶೂದ್ರ ಕೂಡ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಬರಹವೇ ಆಗಿದೆ'

ಆದರೇ ಕುರ್ತುಕೋಟಿಯವರ ಮುಜ್ಜಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದಂಥ ಲೇಖನಗಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಇಂಥ ಯಾವ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಬರಹ ಅದು ಹೀಗೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ದೌ ರಾಮತಪೋವನಾಭಿಗಮನಂ..... ಪಶ್ಚಾದ್ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಹನನಂ ಏತದ್ಧಿ ರಾಮಾಯಣಂ ಇದು ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪದ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಇದರ ಹಿಂದಿರುವ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಅದು ಹೀಗಿದೆಯ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನಂತೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇತ್ತು ಆದರೆ ಯಾರೋ ಕೇಳಿದರೆಂದು ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸವಾದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳಂತೆ ಅವನು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನಂತೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆ ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕದಾಯಿತು ಎಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಎಂದನಂತೆ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆಯೆ ಎಂದು ಕಾವ್ಯಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅದು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬೇಕಾದ ಸಮಾಜ. ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ಸಂಗತಿಯ ಮೂಲಕ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರುಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡಕೊಂಡಿತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ದಾಖಲೆಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ರಾಮನೇ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಲವಕುಶರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಪುನರ್ಮಿಲನವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಅದೇ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ರಾಮನೇ ಕೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆಗಾರನಂತೆ ರಾಮಾಯಣದ ಶ್ರೋತೃವೂ ಕತೆಯ ಮಹತ್ವದ ಅಂಗವಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ರಾಮರ ನಡುವೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆ ಇದೆ. ರಾಮ ರಾಮಾಯಣದ ನಾಯಕನೂ ಹೌದು. ಆ ಕತೆಯ ಮೊದಲ ಶ್ರೋತಾರನೂ ಹೌದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ ಮಜ್ಜಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯ ರುಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿರೋಧಾಭಾಸವನ್ನು ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಹೀಗೆಯ ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಮಾನ ಮತ್ತು ಉಪಮೇಯಗಳ ಬೆರಕೆಯಿಂದಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕ ಗೊಂದಲವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎಷ್ಟೋ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ಹೇಳುವುದು ಒಂದಿದ್ದರೆ ಕವಿ ಹೇಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿರೋಧವೆಂದರೆ ಕವಿತೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮಾತು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲದ ಗೊಂದಲವೆಬ್ಬಿಸುವುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ವಿಶ್ವದ ಕೇಂದ್ರದ ವೃಂದಾವನದಲಿ ಜೀವನಯಮುನೆಯ ತೀರದಲಿ ರಾಗದ ಭೋಗದ ಮಧುಸಂಸಾರದ ಕದಂಬ ತರುವರ ಮೂಲದಲಿ ಈ ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆಯ ಕುರಿತು ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಕವಿತೆಯ ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಿವು. ವೃಂದಾವನ ಯಮುನೇ ಕದಂಬವೃಕ್ಷ ಇವುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗಿರುವುದು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಕವಿ ಕವಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲಂಕಾರಿಕತೆ ಹೇರಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲ. ಹಿಮಮಣಿ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ನಿಂತು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿ ಮರೇ ಅಲೋಚನೆಯನತ್ತ ಕಡೆ ತಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕವಿ ಕವಿತೆಗೆ ಗದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಿಮಮಣಿಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಏನಿಂತು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿ ಮರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕಾರಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿ ಕವಿತೆಗಿಂತ ಜಾಣನಲ್ಲ. ಜಾಣನಾಗಲು ಹೋಗಬಾರದು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ

ಭಾವಗೀತಗಳೆಲ್ಲ ಬಹುಶಃ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥವು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದವರು ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಎಂದರೂ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಸಹಾನುಭೂತಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಆರಾಧನೆಯ ವಿಮರ್ಶಕ ಎಂದು ಕರೆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಪುಣೇಕರರಂತೆ ನವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಿದೆ ಎಂಬ ಟೀಕೆಯೂ ಕೇಳಿಬಂತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ ಕುರಿತೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಛೇಡಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ

ಪೀಡಿಸುತ್ತಿಹೆ ಏಕೆ ತೊಲಗಾಚೆ ಕೀರ್ತಿಶನಿ

ಸಾಕೆನಗೆ ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸ ವಿಭವಭ್ರಾಂತಿ!

.....

ಕೀರ್ತಿ ಸಪ್ತಮ ವೈರಿಯ ಏಕೆನೇ ತಿರವೊಗಳ್ಳೆ

ಮಾಲೆಯಿಕ್ಕಿದೆ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚನಾ ಆ ಕ್ಷುದ್ರತಾ ಭೂತಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯಬಲಿ ಯ

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಧಾರವಾಡ : ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್,
- ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಧಾರವಾಡ : ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್,
- ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಧಾರವಾಡ : ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್,
- ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಧಾರವಾಡ : ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್,
- ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ,